

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Cancerfonden 802005-3370, är en ideell insamlingsorganisation utan statligt stöd. Vi är därför helt beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och företag. Cancerfonden är en betydande finansiär av svensk cancerforskning och finansierar cirka 475 forskningsprojekt.

1. Vad vill er organisation uppnå?

Vision och långsiktiga mål

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Målet är att färre personer i Sverige ska drabbas av cancer och fler överleva sjukdomen. Vi arbetar också för att vården ska vara så bra som möjligt för dem som insjuknar och att deras närstående får stöd och hjälp.

För att komma närmare visionen arbetar Cancerfonden med ändamålen forskningsfinansiering, kunskapsspridning och påverkansarbete.

Våra ändamål betyder att vi:

- ger ekonomiskt stöd till högkvalitativ cancerforskning
- sprider kunskap till allmänheten om cancer och cancerprevention
- för dialog med politiska beslutsfattare i frågor som rör cancerforskningens villkor, cancerprevention och cancervård.

För att veta hur vi lyckas i vårt arbete mäter vi framgångar inom bland annat följande områden:

Finansiering av den främsta cancerforskningen

Cancerfonden vill kunna dela ut 500 miljoner kronor per år till svensk cancerforskning, och därmed kunna finansiera all högkvalitativ cancerforskning som vi får in ansökan om. Lyckas vi med detta ökar chanserna för fler lyckade forskningsgenombrott och därmed bättre metoder för att förebygga, diagnostisera och behandla cancer.

Mål 2015

- Avsätta 445 mkr till svensk cancerforskning.
- Finansiera 450-500 forskningsprojekt.
- Succesivt öka medelanslaget för projektbidrag till cirka en miljon kronor 2020.

Cancerprevention – 30 % av all cancer kan förebyggas

En effektiv så kallad primärprevention är det enskilt viktigaste sättet att minska insjuknandet och dödligheten i cancer. En viktig uppgift för Cancerfonden är därför att informera om hur var och en, genom sunda livsstilsval, kan minska risken att drabbas. Fokus i detta arbete är hur rökning, solvanor, matvanor, fysisk aktivitet och alkoholkonsumtion påverkar risken för cancersjukdom. Cancerfonden arbetar också för att ansvariga instanser i samhället ska prioritera arbetet med prevention så att förutsättningarna att förebygga cancer förbättras.

Mål 2015

- Fler känner till vilka livsstilsfaktorer som påverkar risken för cancer.
- EU:s tobaksprodukt direktiv implementeras fullt ut i svensk lagstiftning.
- En 18-årsgräns för solariesolande införs.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Bättre och mer jämlik cancervård

Cancerfonden vill att alla cancerdrabbade får den bästa vården utifrån sin diagnos och sin situation. Det innebär bland annat minskade regionala och socioekonomiska skillnader när det gäller behandling och rehabilitering vid cancer. Vi arbetar också för en lösning på bristen på specialister inom cancervården samt att väntetiderna blir så korta som möjligt.

Mål 2015

- Väntetiderna inom cancervården blir kortare.
- En nationell strategi för utbildning och kompetensförsörjning inom cancervården upprättas.

Goda villkor för cancerforskningen

Det finns en tydlig koppling mellan hur bra medicinsk forskning ett land har och vilken vård patienterna kan erbjudas. Ett utvecklat samarbete mellan forskning och sjukvård ger patienterna bland annat snabbare tillgång till nya behandlingsmetoder och läkemedel. Det skapar också en kultur av utvecklingsvilja och förbättringsarbete.

Mål 2015

- Särskilda regler och undantag gällande forskning införs i EU:s nya dataskyddsförordning.
- Landstingen lägger mer resurser, i form av tid och pengar, på klinisk forskning

Information och stöd till patienter och närstående

De flesta som drabbas av cancer mår bättre, känner sig tryggare och kan lättare navigera inom sjukvården om de har kunskap om sin diagnos och hur den behandlas. Både patienter och närstående är dessutom ofta i behov av känslomässigt stöd för att klara de påfrestningar som en cancerdiagnos innebär. Eftersom samhällets resurser inte räcker för att tillmötesgå dessa behov ser Cancerfonden det som sin uppgift att erbjuda information och stöd till patienter och närstående.

Mål 2015

- De som söker Cancerfonden för information och stöd ska vara nöjda med det vi erbjuder.

Ekonomiska mål för 2015

Målet för verksamhetens totala intäkter under året var 553 miljoner kronor. Ett av Cancerfondens långsiktiga mål har varit att organisationens insamlings- och administrationskostnader endast ska utgöra 15 procent av de totala intäkterna senast 2015.

2. I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?

Forskningsfinansiering

Svenska lärosäten

Cancerfonden har en nära relation till de universitet och högskolor i Sverige som bedriver cancerforskning. Cancerfonden bidrar med finansiering av cancerforskning men forskningen utförs på universitet eller högskolor. Cancerfondens projektanslag kan alltså endast tilldelas forskare vid svenska universitet och högskolor.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Ett kontrakt mellan Cancerfonden, forskaren och det aktuella universitetet, alternativt högskolan, reglerar villkoren. Den förvaltande myndigheten (alltså ett universitet eller en högskola) ansvarar för anslaget och för att forskningen bedrivs i enlighet med svensk lag och gällande etiska regler. Vid anslagsperiodens slut skickar den förvaltande myndigheten en ekonomisk redogörelse till Cancerfonden. Forskaren skickar på motsvarande sätt en vetenskaplig rapport till Cancerfonden.

Internationellt

Den forskning som Cancerfonden finansierar bedrivs vid svenska lärosäten. Cancerforskning – liksom all naturvetenskaplig forskning – är dock till sin natur internationell. Det betyder att forskningsresultat och upptäckter överförs mellan forskargrupper, lärosäten och nationer genom nätverk som inte är beroende av till exempel landsgränser. Många svenska forskare är, under kortare eller längre perioder, verksamma vid utländska forskningsinstitut, liksom många utländska forskare ingår i svenska forskargrupper.

Cancerfondens bidrag till den globala forskningsmiljön är att:

- Finansiera högkvalitativa forskningsprojekt i Sverige som ingår i internationella samarbeten. Forskningen som Cancerfonden finansierar bedrivs i Sverige men ofta i ett globalt samarbete vilket är en förutsättning för resultat på högsta nivå.
- Forskargrupper med stöd från Cancerfonden har i stor omfattning internationella medarbetare som under 2-4 år deltar i forskningen under sin postdoktorala utbildning.
- Cancerfonden ger möjlighet att söka särskilda medel för svenska forskare att göra besök i utländska forskargrupper för att inhämta ny metodik samt för att delta i internationella vetenskapliga möten.
- Cancerfonden ger stöd för arrangemang av internationella vetenskapliga möten i Sverige. Dit inbjuds världsledande forskare att hålla föredrag och för att delta i vetenskapliga diskussioner.

Kunskapsspridning och påverkansarbete

Att sprida kunskap om cancer är ett viktigt uppdrag för Cancerfonden. Via våra kommunikationskanaler vill vi stödja och stärka patienter och närstående genom att informera om cancersjukdomar, behandling och forskning. Vi sprider också budskapet att 30 procent av all cancer kan förebyggas genom en hälsosam livsstil.

För att nå framgång i arbetet med att minska insjuknandet i cancer ingår Cancerfonden i flera formella nätverk, till exempel tankesmedjan Tobaksfakta som arbetar med tobaksprevention, ett stort NCD-nätverk (NCD-icke smittsamma sjukdomar) bestående av 27 ideella organisationer som arbetar för att driva folkhälsofrågor samt en solpreventionsgrupp som består av representanter från bland annat Regionala cancercentrum och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Vi samarbetar och ger ekonomiskt stöd till A Non Smoking Generation som driver tobaksfrågan främst riktat mot ungdomar. Vi har även en del internationella samarbetspartners så som framgår nedan. Cancerfonden har även ett antal större samarbeten med företag som hjälper oss att sprida kunskap om cancerprevention genom sina kanaler.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Tillsammans med ett stort antal cancerprofilerade patientorganisationer och –nätverk utbyter vi kunskap och erfarenheter och driver även ibland gemensamma frågor för att påverka beslutsfattare att fatta beslut som leder till en bättre cancervård och cancerprevention.

Vi identifierar och driver även gemensamma frågor för att öka allmänhetens kunskap om cancersjukdomar och cancerprevention. Cancerfonden bjuder in till möten med samtliga patientorganisationer tre till fyra gånger per år och erbjuder även patientorganisationerna ekonomiskt och kompetensmässigt verksamhetsstöd.

Utveckling av ideell sektor i Sverige

Cancerfonden deltar i arbetet med att utveckla ideell sektor, samtidigt som vi själva får möjlighet att dra lärdomar av andra. Vi arbetar aktivt för att ta en tydligare plats i sektorn. Detta görs i första hand genom ett engagemang i Frivilligorganisationernas Insamlingsråd – FRII samt i Ideell Arena.

Cancerfonden finns representerad i tre för ideell sektor viktiga valberedningar. Den för FRII, IDEA respektive Ideell Arena.

År 2013 ingick Cancerfonden och ytterligare sju organisationer (Svenska Golfbundet, Hyresgästföreningen, IOGT-NTO, Lärarförbundet, Riksidrottsförbundet, Röda korset och Vårdförbundet) en sexårig överenskommelse med Ersta Sköndal högskola AB.

Överenskommelsen avser att etablera ett strategiskt samarbete vars syfte bland annat är att stärka och utveckla forskning och undervisning inom kunskapsområdet organisering och ledning av ideella verksamheter. Cancerfonden delfinansierar samarbetet samt finns representerad i referensgrupp.

Internationella cancerorganisationer

För att kunna ha god kunskap om hur Cancerfondens prioriterade frågor hanteras på europeisk och global nivå underhåller vi vårt internationella nätverk.

Cancerfonden är i dag medlem i:

- Nordisk Cancer Union (NCU)
- The European Organisation for Research and Treatment of Cancer (EORTC)
- Union for International Cancer Control (UICC).

Starkast engagemang har Cancerfonden i NCU. Cancerfondens generalsekreterare är ledamot i NCU:s styrelse och ordföranden i Cancerfondens forskningsnämnd ingår i NCU:s forskningsnämnd. Dessutom deltar alltid sakkunniga medarbetare i de strategiska projekt som bedrivs inom NCU. Cancerfonden deltar också i, och organiserar, NCU-möten som syftar till att utbyta kunskaper och erfarenheter.

Forskningsnämndens ordförande är invald i en av EORTC:s styrelser.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

3. Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Forskningsfinansiering

Cancerfondens strategi är att stödja högkvalitativa forskningsprojekt som initierats av individuella forskare eller forskargrupper. Det är Cancerfondens uppfattning att detta är den mest framgångsrika strategin, eftersom den tar till vara den kreativa och innovativa kraft som finns bland forskarna, och som är grunden för all framgångsrik forskning.

Forskningsanslag fördelas efter skriftlig ansökan och bedömningen av vilka ansökningar som ska beviljas följer en noga utarbetad process. Cancerfondens forskningsnämnd har som strategi att finansiera de bästa projekten oavsett inriktning. Det avgörande vid bedömningen är kvalitet, vilket betyder att alla projekt konkurrerar med varandra oberoende av forskningsområde. Vid bedömning av kvalitet värderas bland annat projektets originalitet, förväntat nyhetsvärde, genomförbarhet och betydelse för Cancerfondens övergripande syften.

Alla projektansökningar bedöms av en av forskningsnämndens nio prioriteringskommittéer. Dessa är sammansatta så att de täcker in olika ämnesområden inom grundforskning och klinisk forskning. I varje kommitté sitter cirka åtta framstående cancerforskare.

Prioriteringskommittéerna lämnar förslag om anslagsfördelning till forskningsnämnden som ytterligare granskar och prioriterar projekten så att det slutgiltiga förslaget överensstämmer med styrelsens budget. Forskningsnämnden beslutar därefter hur medlen ska fördelas.

Cancerfonden har som mål att ge god finansiering till beviljade projekt. Vissa projekt bör kunna genomföras enbart med medel från Cancerfonden, men för större projekt krävs som regel finansiering från flera källor. Cancerfonden kan i dessa fall vara delfinansiär av projektet.

I vissa fall kan Cancerfonden ge riktat stöd till utvalda områden, där en satsning uppfattas som nödvändig för att ge viktiga eller särskilt snabba resultat. Det kan även röra satsningar där flera forskargrupper är involverade och där man vill initiera eller underlätta samarbetsprojekt eller större satsningar som sker i samarbete med andra forskningsfinansiärer. Riktade satsningar kan endast komma i fråga efter utredning och särskilt beslut i Forskningsnämnden. Undantag från denna regel kan göras då beslut om särskild satsning tas av Cancerfondens styrelse.

Kunskapsspridning

Vi vet i dag att en tredjedel av all cancer skulle kunna förebyggas. En effektiv så kallad primärprevention är det enskilt viktigaste, och mest långsiktiga, sättet att minska insjuknandet och dödligheten i cancer.

En viktig uppgift för Cancerfonden är därför att informera om hur var och en, genom sunda livsstilsval, kan minska risken att drabbas. Fokus i detta arbete är hur rökning, solvanor, matvanor, fysisk aktivitet och alkoholkonsumtion påverkar risken för cancersjukdom.

Vi sprider kunskap genom våra kommunikationskanaler så som exempelvis vår webbplats, sociala medier och medlemstidning. Vi ger även ut informationsbroschyrer och en årlig rapport som innehåller mycket statistik och övrig kunskap om cancerfrågan.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Cancerfonden driver också sedan många år tillbaka en informations- och stömlinje som är bemannad av legitimerad vårdpersonal med lång erfarenhet av cancervård. Hit kan patienter och närstående vända sig med frågor och funderingar om cancer.

Påverkansarbete

Cancerfonden arbetar för att ansvariga instanser i samhället ska ta ansvar för att förebygga cancer. Detta påverkansarbete sker på flera nivåer genom lobbying, opinionsbildning och nätverkande.

Sverige har – i internationell jämförelse – en bra cancervård. Samtidigt är det uppenbart att det finns stor förbättringspotential.

I syfte att förbättra vården för alla cancerpatienter pekar Cancerfonden – i sitt påverkansarbete – ut brister, orättvisor, behov och framtidshot. Vi arbetar också med att skapa allianser för att få större kraft i de opinionsfrågor som Cancerfonden driver så att de hamnar på den politiska agendan. Vi för också fram konkreta förslag på förbättringsområden, visar på möjliga lösningar och internationella förebilder.

Dagens forskning är morgondagens sjukvård. Att dela ut anslag till god klinisk forskning, och verka för att den integreras i cancervården, är därför ett viktigt uppdrag för Cancerfonden.

4. Vilken kapacitet och vilket kunnande har ni för att uppnå ert mål?

Finansiering av verksamheten

Insamling

Cancerfonden är idag en av de största insamlingsorganisationerna. Vi har inga statliga bidrag utan är beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och samarbeten med företag.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Under 2015 har i stort sett alla insamlingsområden ökat och överträffat budget, men den enskilt största intäkten kommer fortfarande från testamenten, vilken står för cirka 37 procent av våra intäkter.

För att lyckas med insamling gäller det att vi bibehåller vårt höga förtroende och att vi är bra på att visa hur vi använder pengarna och vilken nytta de gör. Vi måste även berätta för givarna vad vi behöver mer pengar till i framtiden och öka kunskapen hos våra givare om att det bästa sättet att stödja oss är att bli månadsgivare då vår verksamhet kräver långsiktighet. Företagen blir allt viktigare för Cancerfonden både när det gäller att samla in pengar men även för att få ut våra budskap och kunskapsspridning.

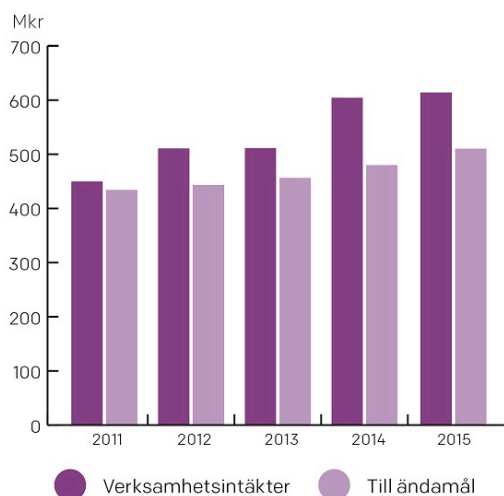
Ekonomi i balans

Ett av Cancerfondens långsiktiga mål har varit att organisationens insamlings- och administrationskostnader maximalt ska utgöra 15 procent av de totala intäkterna senast år 2015. Ju lägre denna kvot är desto större andel av intäkterna ska avsättas till cancerfondens ändamål forskningsfinansiering, påverkansarbete och kunskapsspridning.

Tack vare högre intäkter och lägre insamlings- och administrationskostnader än beräknat uppnåddes detta mål redan 2012. Under 2015 användes endast 14,2 procent av insamlade medel till insamlingskostnader och administration. Motsvarande siffra 2014 var 12,1 procent.

En viktig faktor för ekonomi i balans är att Cancerfondens totala resultat över tid är positivt, vilket innebär att kapitalet inte urholkas. Avkastningen från placeringstillgångarna (finansnettot) kan årligen användas för att täcka eventuella underskott i verksamheten, efter avsättningar till ändamålen. En ekonomi i balans leder på sikt till att målet 500 mkr till forskningsfinansiering kan komma att uppfyllas.

Ändamålen i förhållande till verksamhetsintäkter 2011-2015

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Finansiella tillgångar

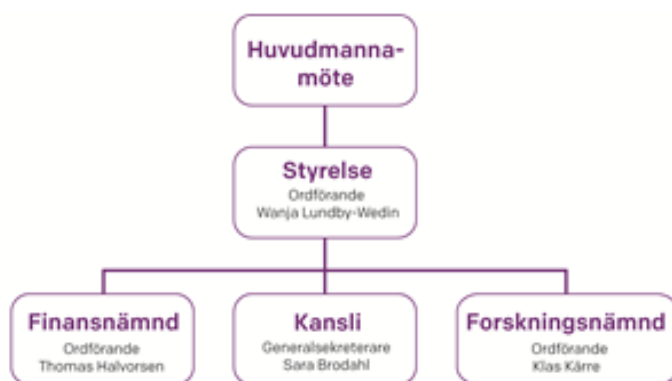
Cancerfondens finansnämnd ansvarar för organisationens placeringstillgångar. Deras arbete regleras av en placeringspolicy som varje år revideras av styrelsen.

Cancerfondens placeringstillgångar är ett buffertkapital vars främsta uppgift är att på lång sikt säkerställa Cancerfondens forskningsåtaganden och en tillfredställande kommunikationsverksamhet. Målet på kort sikt är att varje år inflationsskydda Cancerfondens forsknings- och kommunikationsanslag och i vart fall undvika anslagsminskningar.

Marknadsvärdet av Cancerfondens placeringstillgångar uppgick i december 2015 till drygt 2 miljarder kronor. Det garanterar finansiering av redan beslutade forskningsanslag och säkerställer en långsiktig ökning av anslag till nya projekt och tjänster.

Intern resurser

Organisation 2016

För att säkerställa att Cancerfondens arbete bedrivs så effektivt och professionellt som möjligt är organisationen organiserad enligt följande:

Huvudmannamötet är Cancerfondens högsta beslutande organ och hålls en gång om året. Vid mötet deltar Cancerfondens 28 huvudmän som representerar stora delar av organisations-Sverige. Vid huvudmannamötet lämnar en valberedning förslag för till beslut om tillsättning av styrelseordförande, styrelseledamöter samt revisorer.

Styrelsen utser en generalsekreterare som ansvarar för arbetet vid *kansliet*, som har cirka 56 anställda.

Cancerfondens *forskningsnämnd* beviljar anslag till institutioner, forskargrupper eller enskilda forskare. Forskningsnämnden består av 22 ledamöter som beslutar om tilldelningen av forskningsmedel. Arbetet leds av en ordförande som bistås av ett vetenskapligt sekretariat. Som stöd i bedömningsarbetet har forskningsnämnden nio prioriteringskommittéer. Varje kommitté består av 7-9 ledamöter och är sammansatta så att de täcker in olika ämnesområden inom grundforskning och klinisk forskning. Ledamöterna är framstående forskare som utses för treåriga mandatperioder. Det vetenskapliga sekretariatet bistår också Cancerfondens kansli med kunskap och fakta om exempelvis cancerforskning, cancerprevention och cancervård.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

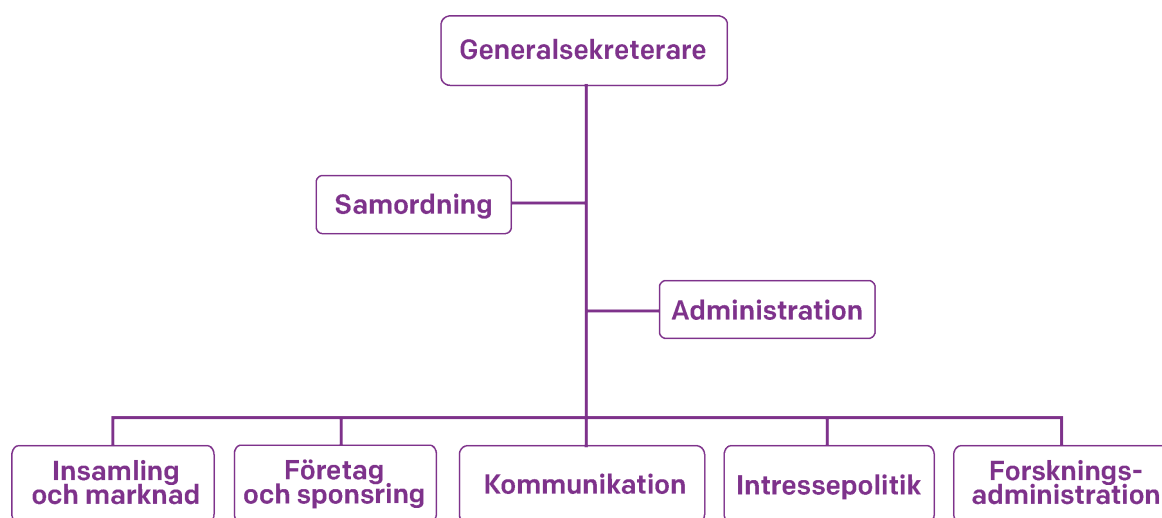
Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Cancerfondens *finansnämnd* ansvarar för hur organisationens kapital förvaltas. Finansnämnden, som består av ordförande och tre ledamöter, arbetar efter en placeringspolicy som årligen fastställs av styrelsen.

Personal

Arbetet vid Cancerfondens kansli utförs av cirka 56 medarbetare, varav cirka 68 procent av medarbetarna arbetar med insamling privat och företag, kommunikation och intressepolitik.

Externa resurser

Nätverk

Läs beskrivning av nätverk etc. under fråga 2 ”I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?”

Expertrådet

Cancerfondens expertråd består av cirka 50 specialister inom olika cancerdiagnoser. Dessa stöttar kansliet med fakta inom sitt specialistområde, både för interna och mediala ändamål.

Ambassadörer

Cancerfonden har fyra välkända ambassadörer som på ideell basis hjälper organisationen att nå ut med viktiga budskap:

- Magdalena Forsberg, skidskytt och idrottsförebild
- Paul Svensson, stjärnkock
- Pamela Andersson, chefredaktör och sportjournalist
- Leo Razzak är social entreprenör, producent och talare

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

5. Hur vet ni om er organisation gör framsteg?

Övergripande mål

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Övergripande mål är att färre personer i Sverige ska drabbas av cancer och fler överleva sjukdomen. Vi arbetar också för att vården ska vara så bra som möjligt för dem som insjuknar och att deras närstående får stöd och hjälp.

Tre gånger om året följer Cancerfondens ledning upp målen i organisationens tvååriga verksamhetsplan. Resultaten rapporteras till styrelsen. Vid det tillfället följer man även upp organisationens nyckeltal. Det som följs är ett antal mätpunkter inom insamling, kommunikation och personal.

Förbättringsarbete

Sedan 2003 är Cancerfonden certifierad enligt ISO 9001:2000 som är en internationell kvalitetsstämpel. Certifieringen innebär att en oberoende part årligen granskar våra arbetsprocesser och därefter intygar att verksamheten motsvarar standardens krav. Cancerfonden arbetar med ständiga förbättringar och gör regelbundna mätningar för att göra förbättringar och följa nyckeltal. Revisorernas granskning syftar till att förbättra verksamheten.

6. Vad har ni åstadkommit så här långt?

För att veta hur vi lyckas i vårt arbete mäter vi framgångar inom bland annat följande områden:

Finansiering av den främsta cancerforskningen

Mål 2015

- Avsattes 445 mkr till svensk cancerforskning.
Utfall: 449 miljoner kronor.
- Finansisera 450-500 forskningsprojekt.
Utfall: 481 forskningsprojekt.
- Succesivt öka medelanslaget för projektbidrag till cirka en miljon kronor 2020.
Utfall: Ökning med 38 000 kr från 2014 till 2015. Medelanslagsnivå 2015: 847 000 kr.

Utfall forskningsresultat

När Cancerfonden grundades för drygt 60 år sedan överlevde cirka 30 procent av dem som insjuknade i cancer – i dag överlever 65 procent. Denna positiva utveckling kan vi tillskriva framgångsrik forskning som resulterat i tidigare upptäckt, bättre diagnostik och mer effektiv och individualiserad behandling.

Men forskning tar lång tid. Det är därför svårt att mäta resultat på årsbasis. Här är dock exempel på framgångsrika forskningsresultat där Cancerfonden bidragit med finansiering det senaste decenniet:

Nya innovativa läkemedel

Kunskapen om hur cancerceller fungerar växer hela tiden, och möjligheterna att behandla blir därmed allt fler. I dag kan samtliga gener i enskilda tumörer kartläggas och behandlingen anpassas efter individens specifika förutsättningar. Individualiserad behandling leder både till bättre

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

överlevnad och mindre biverkningar. Exempelvis har svensk forskning ledd av Thomas Helleday resulterat i ett nytt läkemedel, en så kallad PARP-hämmare, mot den svårbehandlade tumörformen äggstockscancer.

Immunterapi

Ett hett forskningsfält inom cancerbehandling är hur kroppens eget immunförsvar mot cancer kan förstärkas, så kallade immunterapi. Läkemedel kallade PD1-hämmare har de allra senaste åren introducerats och inneburit stora framsteg i behandlingen av den svåra hudcancerformen malignt melanom. Samma läkemedel kan även förbättra prognosen för lungcancer och testas för en rad andra cancerformer. Även kroppens egna immunceller kan på olika vis modifieras, för att mer angripa tumörceller mer effektivt. Cancerfonden stöder en rad forskare som arbetar inom detta fält, däribland Rolf Kiessling och Angelica Loskog.

Biomarkörer

Biomarkörer är ämnen som kan mätas i blod eller vävnadsprover och som berättar något om tillståndet i kroppen. Det kan till exempel vara ett blodprov som signalerar att en tumör finns någonstans i kroppen. Från att ha handlat om enskilda proteiner går det idag att analysera mängder av proteiner och gener, och få en mycket mer exakt bild av tumörens egenskaper. Biomarkörer kan användas för att ställa diagnos, förutsäga om ett läkemedel kommer att hjälpa och för att följa upp om behandlingen fungerar. Exempelvis utforskar Åke Borg, Lisa Rydén och Lao Saal nya möjligheter att använda biomarkörer för att förbättra behandling och diagnostik av bröstcancer inom ramen för projektet Scan-B.

Screening och tidig upptäckt

Att upptäcka cancer tidigt är ofta avgörande för att kunna bota sjukdomen. Genom att undersöka grupper av befolkningen regelbundet kan vissa cancerformer hittas tidigare än annars. I framtiden kan fler cancerformer bli aktuella för sådana screeningprogram. Även här spelar biomarkörer en viktig roll. Ett exempel är proteinet PSA som signalerar en ökad risk för prostatacancer. Testet är dock inte tillräckligt bra för att användas som allmän screening. I studien STHLM 3 undersöker Henrik Grönberg med kolleger nu om flera olika biomarkörer kan kombineras till ett säkrare test.

Modern kirurgi

Kirurgi är fortfarande den behandling som oftast leder till bot. Den moderna läkemedelsutvecklingen gör det dessutom möjligt att krympa och operera mer avancerad cancer. Operationsteknikerna förfinas också hela tiden. Exempelvis har Eva Haglind visat att titthålskirurgi innebär fördelar vid operation av ändtarmscancer, eftersom patienterna drabbas av mindre smärta och snabbare återfår normal tarmfunktion.

Cancerprevention – 30 % av all cancer kan förebyggas

En effektiv så kallad primärprevention är det enskilt viktigaste sättet att minska insjuknandet och dödligheten i cancer. En viktig uppgift för Cancerfonden är därför att informera om hur var och en, genom sunda livsstilsval, kan minska risken att drabbas. Fokus i detta arbete är hur rökning, solvanor, matvanor, fysisk aktivitet och alkoholkonsumtion påverkar risken för cancersjukdom. Cancerfonden arbetar också för att ansvariga instanser i samhället ska prioritera arbetet med prevention så att förutsättningarna att förebygga cancer förbättras.

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

Mål 2015

- Fler känner till vilka livsstilsfaktorer som påverkar risken för cancer.
Utfall: Opinionsundersökningar 2013 och 2015 visar att kunskapen om rökning, solvanor och alkoholkonsumtion har minskat sedan 2013. Kunskapen om fysisk aktivitet är på samma nivå som 2013, medan kunskapen om matvanor har ökat.
- EU:s tobaksprodukt direktiv implementeras fullt ut i svensk lagstiftning.
Utfall: Målet är uppfyllt. Den 20 maj 2016 trädde många av de föreslagna regler i kraft i den svenska tobakslagen.
- En 18-årsgräns för solariesolande införs.
Utfall: Ett lagförslag är framtaget av miljödepartementet och ska godkännas på EU-nivå innan propositionen förväntas presenteras för riksdagen hösten 2016.

Bättre och mer jämlik cancervård

Cancerfonden vill att alla cancerdrabbade får den bästa vården utifrån sin diagnos och sin situation. Det innebär bland annat minskade regionala och socioekonomiska skillnader när det gäller behandling och rehabilitering vid cancer. Vi arbetar också för en lösning på bristen på specialister inom cancervården samt att väntetiderna blir så korta som möjligt.

Mål 2015

- Väntetiderna inom cancervården blir kortare.
Utfall: Arbetet med standardiserade vårdförlopp är påbörjat av regeringen och baslinjemätning genomförd av Socialstyrelsen. Ännu är det för tidigt för att några effekter ska kunna avläsas i statistiken.
- En nationell strategi för utbildning och kompetensförsörjning inom cancervården upprättas.
Utfall: Regeringen har tillsatt ett kompetensråd, en ekonomisk satsning har gjorts och en utredning har lämnats i frågan. Regeringen har inte ännu presenterat någon nationell strategi, eller motsvarande handlingsplan, för kompetensförsörjningen.

Goda villkor för cancerforskningen

Det finns en tydlig koppling mellan hur bra medicinsk forskning ett land har och vilken vård patienterna kan erbjudas. Ett utvecklat samarbete mellan forskning och sjukvård ger patienterna bland annat snabbare tillgång till nya behandlingsmetoder och läkemedel. Det skapar också en kultur av utvecklingsvilja och förbättringsarbete.

Mål 2015

- Särskilda regler och undantag gällande forskning införs i EU:s nya dataskyddsförordning.
Utfall: Målet är uppfyllt. Förslag till ny lagtext kom i december 2015, med skrivningar som möjliggör registerbaserad forskning.
- Landstingen lägger mer resurser, i form av tid och pengar, på klinisk forskning
Utfall: Utvecklingen fortsätter i rätt riktning i universitetslandstingen. De har bland annat FoU-strategier, FoU-budget, FoU bokslut och uppföljning av ALF-medel.

Information och stöd till patienter och närstående

De flesta som drabbas av cancer mår bättre, känner sig tryggare och kan lättare navigera inom sjukvården om de har kunskap om sin diagnos och hur den behandlas. Både patienter och

Effektrapport

Utfärdad den 2016-06-30

Utfärdad av Inga Wall

Godkänd av Sara Brodahl

Cancerfonden

ID: 55134 Version: 2

närstående är dessutom ofta i behov av känslomässigt stöd för att klara de påfrestningar som en cancerdiagnos innebär. Eftersom samhällets resurser inte räcker för att tillmötesgå dessa behov ser Cancerfonden det som sin uppgift att erbjuda information och stöd till patienter och närstående.

Mål 2015

- De som söker Cancerfonden för information och stöd ska vara nöjda med det vi erbjuder.
Utfall: Mätningar av våra olika informationskanaler visar att drygt 90 procent är nöjda.

Ekonomiska mål och resultat 2015

Målet för verksamhetens totala intäkter under året var 553 miljoner kronor. Utfallet blev 609 miljoner kronor. 2015 avsatte Cancerfonden 445 miljoner kronor till svensk cancerforskning. Det är 15 miljoner mer än året innan. Utfallet blev dock 449 mkr med styrelsens godkännande. Cancerfonden avsatte även 61 miljoner kronor till kunskapsspridning och påverkansarbete, där blev verkliga utfallet 60 miljoner kronor. Totalt avsattes därmed 506 miljoner kronor till organisationens ändamål, och utfallet blev 509 miljoner kronor. Ett av Cancerfondens långsiktiga mål har varit att organisationens insamlings- och administrationskostnader endast ska utgöra 15 procent av de totala intäkterna senast 2015. Under 2015 användes endast 14,2 procent av de totala intäkterna till insamling och administration. Motsvarande siffra 2014 var 12,1 procent.